

At løfte sprogfærdighederne på tyskuddannelser: erfaringer fra Syddansk Universitet

Anne Rheder Andersen

Syddansk Universitet i Odense
annea@sdu.dk

Klaus Geyer

Syddansk Universitet i Odense
klge@sdu.dk

Abstract

Denne artikel belyser brugen af ekstramidlerne til at løfte sprogfærdighederne på de eksisterende studieprogrammer med tysk på Syddansk Universitet (SDU) i Odense. Det undersøges, hvordan ekstramidlerne er blevet brugt til at adressere to problemstillinger i fremmedsprogsindlæringen, tidsfaktoren og indstillingen til fremmedsprogsundervisningen. I artiklen beskrives studieprogrammer med tysk, studenterpopulation, allerede eksisterende tilbud samt de tiltag, der er finansieret af ekstramidlerne. Disse analyseres og vurderes ud fra studerende og underviseres evalueringer af tiltagene på baggrund af artiklens teoretiske rammer.

Nøgleord: *tyskundervisning, Syddansk Universitet, sprogløft, motivation, fremmedsprog*

1. Introduktion

At lære et (fremmed)sprog er udfordrende, fordi sprog består af komplekse entiteter. I sprogindlæringen skal mange forskellige kundskabssystemer og deres berøringsflader aktiveres, herunder f.eks. fonologiske niveauer med deres lydrepertoarer, fonotaktiske regler og suprasegmentale, melodisk-rytmiske egenskaber i form af stavelser, ord, sætninger og ytringer; morfologiske og syntaktiske niveauer med deres principper for konstruktion af ord, fraser, sætninger og ytringer; semantiske og pragmatiske niveauer med viden om mening, informationsstruktur, talehandlinger og vellykket kommunikation (jf. Tracy, 2014, s. 51). Dette foregår desuden i en fluid situation med sproglig variation og forandring – og i en social og kulturel, måske sågar interkulturel, kontekst. Med andre ord: “Language learning ought to be impossible.” (Hirsh-Pasek & Golinkoff, 1996, s. 1). At det alligevel lykkes, skyldes særligt én faktor, nemlig tid. I det danske uddannelsessystem er tidsfaktoren imidlertid problematisk: I folkeskolen er det vejledende timetal for tyskundervisningen fra 6. til 9. klasse for skoleåret 2025/2026 sammenlagt 330 timer, hvilket er en nedskalering på 30 timer sammenlignet med skoleåret 2024/2025 (Børne- og Undervisningsministeriet, 2025). På gymnasiet er timetallet skaleret til 200 timer pr. skoleår, hvis tysk undervises på B-niveau, og 330 timer pr. skoleår, hvis det undervises på A-niveau (Børne- og Undervisningsministeriet, 2017). På universitetsniveau ligger det generelle timetal for et BA-studie på omkring 12 timer pr. uge. Det er dog svært at angive et konkret timetal for sprogundervisningen, da dette ikke findes i direkte form, men forventes at ske automatisk i de faglige kurser. Derudover er samfundets værdisætning af fremmedsprog oftest negativ. Ifølge Det Nationale Center for Fremmedsprogs undersøgelse af elevperspektiver på

fremmedsprog påvirker dette ikke direkte elevernes grundlæggende lyst til at lære. Det gør til gengæld skellet mellem fremmedsprog i skolen og fremmedsprog i virkeligheden (Lund et al., 2023, s. 281). Fremmedsprogsundervisning forbindes med grammatik – og dette kobles sammen med korrekthed før mundtlighed, så det kræves, at en sætning skal være fejlfri, før den må siges. Denne fejlkultur opbygges i grundskolen og kommer særligt til udtryk på gymnasiet, hvor vurderingen er, at det ødelægger elevernes motivation og dermed sænker lysten til at lære fremmedsprog (Lund et al., 2023, s. 245-254). Det er med denne indstilling, at studerende kommer til de videregående uddannelser.

I 2021 afsatte den daværende regering 40 millioner kr. til det såkaldte *sprogløft* for bl.a. tysk. Midlerne skulle styrke de studerendes sprogfærdigheder netop ved at tilføje flere undervisningstimer og derudover ved at lave mindre hold samt afholde intensive forløb i starten af uddannelsen for derved at gøre sproguddannelserne mere attraktive (Juhl, 2025; Uddannelses- og Forskningsministeriet, 2022).

I denne artikel er formålet at dokumentere, hvordan ekstramidlerne er blevet brugt for at adressere de to problemstillinger, tidsfaktoren og motivation for at lære fremmedsprog. Udgangspunktet for artiklen er de initiativer, der blev lavet på Syddansk Universitets (SDU) hovedcampus i Odense, og derfor er undersøgelsesgenstanden en heterogen gruppe af studerende, idet der på hovedcampus udbydes tre forskellige studieretninger med tysk: *Tysk, International Virksomhedskommunikation med tysk* og *Negot (Business, sprog og kultur) med tysk*.

Opbygning af artiklen er som følgende: I afsnit 2 beskrives den anvendte teori og metode. Afsnit 3 indeholder baggrundsinformation, hvor heterogeniteten blandt de studerende skitseres ud fra en beskrivelse af studieprogrammerne, antallet af studerende, deres sproglige niveau samt de i forvejen eksisterende ekstracurriculære tilbud. I afsnit 4 redegøres der for tiltagene, der blev igangsat på baggrund af ekstramidlerne. Afsnit 5 indeholder en analyse af studerende og underviseres evalueringer af tiltagene, der foretages med henblik på at vurdere, hvordan ekstramidlerne er blevet brugt for at adressere de to problemstillinger, tidsfaktoren og indstillingen til fremmedsprogsundervisningen. Afslutningsvis gives der i afsnit 6 et kort opsummerende blik på resultater af og perspektiver for de tildelte ekstramidler.

2. Teori og metode

2.1 Teoretiske overvejelser

For fremmedsprogstilignelsen er tid en afgørende faktor. Det viser estimeringer af, hvor meget tid hhv. hvor mange undervisningstimer det tager fra et FERS-niveau¹ til det næste. Estimeringerne varierer: Knight (2018) anslår, groft forenklet, at det kræver ca. 100 undervisningstimer pr. niveau, under forudsætning af, at motivation, omstændigheder osv. er positive. Goethe-Institutet (u.å.) opererer med højere tal, således kræver det f.eks. 150-260 timer at bevæge sig fra et A2-niveau til et B1-niveau. Som det bliver påpeget i opgørelsen fra Goethe-Institutet afhænger timetallet af den enkeltes forhåndsviden og læringsforudsætninger. Inddrages det faktum, at dansk og tysk er meget ens sprog (Geyer, 2024), burde et estimat på ca. 100-150 timer derfor være realistisk.

Som antydnet i ovenstående bør motivation ligeledes tages i betragtning, når det kommer til sprogindlæring. I nyere motivationsteorier anses motivation som en dynamisk og kontekstafhængig proces. Centralt står Dörnyeis såkaldte *L2 Motivational Self System*, der består af tre komponenter:

- Det ideelle L2-selv (*Ideal L2 Self*), som er den person, den pågældende lærer gerne vil blive, når vedkommende taler L2-sproget.
- L2-burde-selvet (*Ought-to L2 Self*), der vedrører de egenskaber man som lærer tror, at man bør besidde for at leve op til forventninger og for at undgå negative oplevelser.

- L2-læringsoplevelsen (*L2 Learning Experience*), der er relateret til læringsmiljøet og den umiddelbare oplevelse i læringsituationen, herunder f.eks. læreren, gruppedynamik og oplevelsen af succes (Dörnyei, 2009, s. 29).

Med et teoretisk udgangspunkt i Dörnyeis motivationsteori beskrives det af Henriksen et al. (2020, s. 61-62), at det ideelle L2-selv og L2-burde-selvet direkte bidrager til den samlede motivation, og at man derfor bør fremme den enkelte lørners selvforståelse og læringsforståelse. I dette ligger, at motivation skal forstås som individuel, da den på den ene side påvirkes af egne erfaringer fra opvækst og skoletid, og på den anden side influeres af individuelle forskelle, herunder personlighed og alder. I den sammenhæng nævnes det, at kernen i motivation findes mellem generelle motivationstilgange og individuelle læringsstile. Det handler i høj grad om, at lørnere skal tro på egen evne og kunne se deres fremskridt i læringsprocessen. Det er lærernes opgave at aktivere lørnernes motivation ved at få dem til at tage ansvar for egen læring. Det kan gøres ved at understøtte deres læringsproces, idet der bliver skabt realistiske forventninger og konkrete succesoplevelser, bl.a. ved at opstille delmål for læringen (Henriksen et al., 2020, s. 63-64).

At motivation i høj grad bygger på tro på egen evne, er Clément et al. (2003, s. 191-192) ligeledes kommet frem til: Lørners villighed til at kommunikere afhænger nemlig af kommunikativ selvtillid, der formes af særligt to faktorer: kommunikativ angst (*communication anxiety*) og opfattede kommunikationsevne (*percieved communcation competence*). Kommunikativ angst dækker over den frygt, der associeres ved tanken om eller den faktisk udførte kommunikation, mens den opfattede kommunikationsevne er egen tro på at være i stand til at kommunikere i en given situation. Vigtigt er, at denne tro ikke nødvendigvis stemmer overens med faktiske evne. Det er ens egen fornemmelse, der er afgørende.

Dette er ikke anderledes for universitetsstuderende. I en undersøgelse af motivation blandt førsteårsstuderende, der læser tysk på et engelsk universitet, foretaget af Busse (2013, s. 960) fremhæves det, at studerende ser en sammenhæng mellem (følt) progression og glæden ved at lære et fremmedsprog. At have en fornemmelse af progression befordres bl.a. af løbende formativ feedback fra underviseren. Udover dette identificerer Busse to centrale udfordringer i løbet af det første år: der bliver på den ene side ikke taget højde for, at de studerende kommer med forskellige sproglige niveauer, og på den anden side mangler der en forståelse for og introduktion til akademiske redskaber (Busse, 2013, s. 964). F.eks. er sværhedsgraden af skriftlige opgaver forbundet med et dilemma: Emnerne og de dermed forbundne tekster skal være akademisk udfordrende, men de studerendes ordforråd skulle kunne følge med, særligt fordi almindelige akademiske evner samtidig er nye for de studerende (Busse, 2013, s. 960-962).

2.2 Forskningsspørgsmål

Ovenstående danner den teoretiske ramme for denne artikel. Vi tager således udgangspunkt i, at tid og motivation påvirker hinanden. Vores forskningsspørgsmål er derfor om og hvorvidt det er muligt at påvirke studerendes motivation gennem de tiltag, som er blevet sat i gang i forbindelse med sprogløft. I den forbindelse er det interessant, hvorvidt dette kan have en positiv indvirkning på studerendes indstilling til fremmedsprogsundervisningen som værende ren grammatikundervisning og forbundet med fejkultur.

Først skitseres udbuddet af uddannelser med tysk på SDU i Odense i et baggrundsafsnit (afsnit 3). Det gøres, fordi det er nødvendigt at have kendskab til uddannelsesstrukturen for at kunne forstå heterogeniteten blandt de studerende i forhold til deres motivation i valg af uddannelse. I forlængelse heraf analyseres studenterpopulationen med henblik på antallet af studerende på de forskellige uddannelser samt deres sproglige niveau. Dette giver et indblik i de studerendes sproglige heterogenitet samt forudsætningen for at kunne beskrive samspillet mellem tilføjelsen af undervisningstimer og de studerendes motivation. Som en tilføjelse dertil skitseres de allerede

eksisterende tiltag på SDU i Odense, hvor de studerende i forvejen har mulighed for at investere flere timer i sprogindlæringen. Afsnittet afsluttes med at beskrive tiltag på SDU i Odense, som er blevet finansieret af ekstramidlerne fra regeringen.

2.3 Metodiske overvejelser

Efter at have givet et indblik i studieprogrammerne med tysk og de tiltag, som er blevet igangsat på SDU i Odense, skal fokuset sættes på forskningsspørgsmålet: Kan sådanne tiltag påvirke studerendes motivation?

Vi har nærmet os dette spørgsmål gennem evalueringer af de forskellige tiltag. Der har ikke været en standardiseret udgave af evalueringerne. I obligatoriske kurser har de været skriftligt forankret, mens der i de ekstracurriculære kurser har været en dialogbaseret mundtlig evaluering.

I de obligatoriske kurser har de studerende svaret på alment genererede udsagn om faget, hvor den enkelte studerende kan vælge, hvorvidt vedkommende er mere eller mindre enig i udsagnet. Udsagnene omhandler tydelighed ved fagets formål, forståelse af fagets temaer og emner gennem undervisningen, understøttelse af aktiv læring og dialog mellem studerende og undervisere. Det suppleres af et felt, hvor de studerende frit kan skrive andre kommentarer. Især disse kommentarer har været relevant for denne artikel, da dette giver en indikation på de studerendes indstilling til det pågældende kursus og motivationen for sprogindlæringen. Derudover er underviserne blevet bedt om at evaluere kurserne med direkte henblik på tilføjelsen af timer til faget.

I forbindelse med det to ugers intensive sprogkursus i Tyskland (jf. afsnittet 4. Udmøntning af ekstramidlerne), der indgik et fakultativt element i et obligatorisk kursus, blev der gennemført et mundtligt evalueringsmøde med på forhånd fastlagte spørgsmål om det faglige udbytte af turen og undervisningen samt organisatoriske aspekter såsom informationer forud for turen, indkvartering, placering og varighed af turen.

I de resterende frivillige tiltag blev de studerende stillet tre grundlæggende spørgsmål, nemlig hvordan de vurderede deres udbytte af forløbet, hvad der havde fungerede godt og hvilke forbedringsforslag de havde. Derefter fulgte en dialog, der udgik fra svarene på disse spørgsmål. I dette var det muligt at spore mere direkte ind på de studerendes motivation, indstilling og tilføjelsen af timer i sprogindlæringsprocessen.

At der ikke har været et ensartet, standardiseret format for evalueringerne har været udfordrende i den forstand, at de relevante faktorer såsom indstilling til og motivation i fremmedsproglæring blev adspurgte forskelligt i evalueringerne.

I ét af de frivillige tiltag, det såkaldte sprogtilbud (jf. afsnittet 4. Udmøntning af ekstramidlerne), blev forløbet – udover evalueringen – afsluttet med, at de studerende kunne vælge at gentage den indledende sprogtest for at se deres konkrete sproglige progression. At der blev tilbudt en egentlig sprogtest i forbindelse med dette tiltag, hænger sammen med, at der havde været et stærkt fokus på en bestemt målgruppe, der netop blev defineret ud fra deres sproglige niveau, nemlig studerende på A2-niveau. At sprogtesten var valgfri, skyldtes, at tiltagets format og hensigt baserede på, at det skulle være så fleksibelt for de studerende som muligt. I alle andre tiltag, herunder eksisterende, obligatoriske kurser og nye, ekstracurriculære kurser, blev der ikke gennemført en sprogtest af tiden.

I denne artikel spiller sprogtesten dog en mindre væsentlig rolle, da det afgørende er, hvordan fremmedsprogsindlæringen og -undervisningen opleves samt dermed forbundne holdninger og indstillinger. I et næste skridt ville det dog være relevant at undersøge, hvorvidt en sådan holdningsændring også fører til bedre sprogkunderskaber.

3. Baggrund

3.1 Studieprogrammer med tysk

På SDU indgår tysk i fire forskellige studieprogrammer: *Tysk* som central- eller sidefag på bachelor- eller kandidatniveau, *Negot* (Business, sprog og kultur) med tysk på bachelor- og kandidatniveau, *International Virksomhedskommunikation (IVK)* med tysk i kombination med kommunikation, medier eller engelsk samt *International erhvervsøkonomi, sprog og kultur*. De tre første læses på SDU's hovedcampus i Odense, mens sidstnævnte bliver tilbudt på SDU's campus i Sønderborg i samarbejde med Europa-Universität Flensburg, og som ikke bliver behandlet yderligere i denne artikel.²

I Odense er studieprogrammernes profil forskellig: *Tysk* er en alsidig uddannelse, der behandler tysksproget litteratur, historie, kultur og samfundsmæssige forhold. *International Virksomhedskommunikation* fokuserer særligt på kommunikative færdigheder i en international kontekst, mens *Negot* kombinerer kultur og sprog med marketing og økonomi i en erhvervsfaglig og international kontekst.³

De forskellige profiler afspejles i de udbudte tyskfaglige kurser. Enkelte af kurserne indgår på flere af studieprogrammerne, mens andre er specifikke for det enkelte studieprogram: Alle tre studieprogrammer deler de nyligt udviklede, samlæste kurser *Sprog, samfund og historie 1, 2 og 3 (SSH 1-3)*, der forløber over de tre første semestre på bacheloren på hver 10 ECTS. Kurserne forener sproglig læring, såvel mundtlig som skriftlig, med tilegnelse af viden om tysk samtidshistorie og samfundsemner med fokus på sproglig og faglig progression. Det sproglige aspekt er normeret til 2/3 af undervisningstimerne, mens samfunds- og historiedelen fylder 1/3 af kurset.

Tysk som centralfag med 135 ECTS har på bacheloren desuden et interdisciplinært kursus med titlen *Was ist Deutsch* på 10 ECTS samt kurser om sprogvidenskab på sammenlagt 30 ECTS, kultur- og litteraturvidenskab på 35 ECTS såvel som et historisk valgfag på 5 ECTS. Dertil kommet et kursus om generel og fagspecifik videnskabsteori (10 ECTS). Disse kurser fylder de første fire semestre, hvorefter bacheloropgaven, der skal skrives på tysk og som vægter 15 ECTS, udarbejdes samtidigt med sidefag eller tilvalg.

På *Negot*-studiet deles ECTS-pointene ligeligt mellem samfundsvidenskab og humaniora, således udgør tyskfaglige del mindst 70 ECTS og maksimalt 95 ECTS. Derfor er f.eks. det interdisciplinære kursus *Was ist Deutsch* reduceret til 5 ECTS samt fagligt tilpasset. Udover de samlæste SSH-kurser (30 ECTS) indgår et kursus om skrive- og redigeringsprocessen af faglige tekster (5 ECTS), et kursus om interkulturel kommunikation og markedskommunikation (10 ECTS) samt et særegent kursus om forhandlingsteori og -træning (10 ECTS). Derudover kan de studerende vælge at skrive bachelorprojektet (15 ECTS) på tysk samt vælge et tyskfagligt, humanistisk valgfag (10 ECTS).

IVK indeholder kun 60 ECTS tyskfaglige kurser, uafhængigt af den valgte fagkombination. *IVK*-studerende har – ligesom på *Negot*-studiet – de samlæste SSH-kurser (30 ECTS), kurser om skrive- og redigeringsproces af faglige tekster (5 ECTS) samt interkulturel kommunikation og markedskommunikation (10 ECTS). Dertil kommer de specifikke kurser *Organisationskommunikation* (10 ECTS) og *At kommunikere økonomiske samfundsforhold* (5 ECTS). Derudover kan *IVK*-studerende – ligesom *Negot*-studerende – vælge at skrive bachelorprojektet (15 ECTS) på tysk samt vælge et tyskfagligt, humanistisk valgfag (10 ECTS).

På kandidatniveau tilbyder SDU i Odense tre muligheder: en to-faglig og et-faglig kandidat i *Tysk* som centralfag samt en kandidat i *Negot med Tysk*.⁴

Den to-faglige kandidat i *Tysk* som centralfag (70 ECTS) fortsætter på 2. semester, hvor kurserne undervises parallelt med det valgte sidefag, samt på 3. semester, hvor de studerende samtidigt har et kursus om fremmedsprogstilegnelse (10 ECTS). Kurset om fremmedsprogstilegnelse undervises på engelsk, da det er samlæst med studerende fra *Engelsk*, men eksamensopgaven skrives på tysk. Derudover har man et sprogvidenskabeligt, kultur-/litteraturvidenskabeligt samt historisk seminarfag på hver 10 ECTS. I det sprogvidenskabelige seminarfag indgår et forløb om skriftlig videnskabelig kommunikation, mens der i det historiske seminarfag ligger et forløb om mundtlig videnskabelig kommunikation. Kandidaten afsluttes med et speciale, der udgør 30 ECTS. Den et-faglige kandidat i *Tysk* (120 ECTS) indeholder, udover ovennævnte seminarfag, et kursus i sprogmanagement (10 ECTS) og et projektorienteret forløb (20 ECTS) samt endnu et kulturelt/litterært eller historisk valgfag (10 ECTS).⁵

Tysk som sidefag starter på 5. semester på bacheloren og forløber til 2. semester på kandidaten. Sidefaget udgør i alt 95 ECTS, hvorfor disse studerende har færre litteraturvidenskabelige samt sprogvidenskabelige kurser.

På kandidaten i *Negot med Tysk* vælges der mellem forskellige profiler, f.eks. Human Resource Management eller International Relations. Kandidaten indeholder forholdsvis lidt tysk, da der udover et obligatorisk kursus i sprogmanagement (10 ECTS), som samlæses med den et-faglige kandidat i *Tysk*, kun skal skrive en rapport på tysk i det projektorienterede forløb (20 ECTS). Der er mulighed for at skrive kandidatspecialet på tysk (30 ECTS). Da SDU har besluttet sig for at kandidaten i *Negot* skal undergå en restrukturering til 75 ECTS inden for rammerne af kandidatreformen, er det lige nu uklart, hvordan forholdene bliver fremtidigt (SDU, u.å.).

Fælles for alle kurser på studieprogrammerne med tysk er, at undervisningssproget i udgangspunktet er tysk. For så vidt muligt at fastholde de studerende i det tyske sprog – og eksponere dem så meget for dette som muligt – tilstræbes det desuden, at kommunikation mellem studerende og underviser indenfor, men også udenfor undervisningen foregår på tysk. Det gør sig f.eks. gældende for hverdags snakken i pauserne og i mailkorrespondancer ved faglige eller praktiske spørgsmål, således eksponeres de studerende så meget som muligt for det tyske sprog (jf. Busse, 2013, s. 966).

3.2 Tyskstuderende på SDU

Antallet af nye studerende har været svingende, både med hensyn til de forskellige studieprogrammer og over tid, dog med en tendens til faldende tal i de seneste år og særligt efter Covid19-pandemien. Mens SDU i Odense eksempelvis kunne byde over 80 nye studerende velkommen i årene 2012-2016, er antallet faldet til ca. 35 i år 2024. Det er en tendens, der gælder for tyskstudier ved danske universiteter generelt (jf. NCCF, 2023), og hvilket i sidste ende er grunden til den daværende regerings bevilling af ekstramidlerne (Juhl, 2025). Siden 2012 er der på SDU i Odense blevet lavet en indplaceringstest – med efterfølgende holdopdeling alt efter sprogkundskaber – for de nye studerende på SDU.⁶ Dette er sket, fordi de danske adgangsniveauer, begynderprog A eller fortsættersprog B, kun måler tiden, eleverne tilbringer i et klasselokale, og ikke hvad de måtte have lært rent sprogligt. Til indplaceringstesten anvendes en test kaldet onSET (www.onset.de, tidligere onDaF). Det er en Cloze-test (c-test), der hurtigt kan gennemføres, og som samtidigt leverer tilforladelige resultater pga. høj validitet (se f.eks. Eckes & Grotjahn, 2006). Tabel 1 viser en oversigt over resultaterne af indplaceringstesten på SDU i Odense over de seneste tretten år. Gennemsnitsresultaterne, målt i points, har ligget ret stabilt omkring et B1-niveau (FERS), omend det kommer med en stor spredning fra under A2 til C1-niveau i studerende, f.eks. fra det danske mindretal i Sydslesvig. I de sidste to år er der dog sket den forandring, at

gennemsnitsniveauet er steget markant. Når man derudover medtager, at frafaldet af nye studerende har kunnet reduceres i løbet af de sidste år, må det konstateres, at der på den ene side begynder langt færre studerende i de tyske studieprogrammer i dag end tidligere, men at de på den anden side er sprogligt bedre forberedt.

Tab. 1: Resultater (points) af indplaceringstesten (tysk) for nye studerende på SDU i Odense.

År	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
FERS-niveau	B1	B1	B1	B1	B1	B1	B1	B1	B1	B1	B1	B2	B2
Gennemsnit	73	70	75	71	76	69	75	87	81	72	75	91	97
Median	68	63	65	65	71	58	64	80	72	62	68	79	96

3.3 Eksisterende tiltag

Uden for undervisningen kan de studerende deltage i et bredt udbud af faglige og sociale studieaktiviteter på tysk.

Siden 2018 afholdes der hvert semester en række tyskrelevante arrangementer under overskriften ”Germanistische Werkstattgespräche“. I den forbindelse fortæller indbudte gæster eller ansatte ved SDU om udvalgte aspekter af deres forskning, præsenterer aktuelle forskningsprojekter eller sætter nye ideer til diskussion. Emnerne spænder bredt fra *Gestik in Interaktion – HandsOn-Workshop zur Transkription/Annotation von Gesten* (FS 25) over *Syntaktische Komplexität in der forensisch-linguistischen Textanalyse* (ES 24) og til *Die Sprache der Musik* (FS 24).

Hvert semester byder den tyske faggruppe på SDU derudover to sprogpraktikanter fra et tysksproget land velkommen. I løbet af deres praktikperiode er de ansvarlig for to frivillige sprogtilbud: sprogcafé og sprogtdem. Sprogcaféen finder sted to gange ugentligt á to timer. Det er et tilbud til alle studerende, der gerne vil snakke tysk i uformelle omgivelser over en kop kaffe eller te. Her handler det om at lære hinanden at kende, snakke om aktuelle emner inden for kultur og samfund, hygge med spil og have det sjovt. Den konkrete udformning af sprogcaféen varierer fra semester til semester, alt afhængig af sprogpraktikanterne samt ønsker fra de studerende. I forbindelse med den såkaldte sprogtdem får de studerende i starten af semestret en tandempartner, hvilket oftest er en tysksproget udvekslingsstuderende på SDU, der ønsker at lære dansk og om Danmark. Gennem den gensidige sprogudveksling, hvor begge parter står midt i en sproglæringsproces, styrkes de studerendes sprogkompetencer, særligt den mundtlige, hverdagsorienterede sprogpraksis. Selve forløbet indledes med et intromøde, hvor deltagerne lærer hinanden at kende og på baggrund deraf finder sprogpraktikanterne tandemparrene. Udover dette ene skemalagte møde er det et fleksibelt tilbud, da de enkelte tandempar vælger hyppigheden og udformningen af deres møder. Hvis der er stemning for det, arrangerer sprogpraktikanterne fælles film- og spilleaftner for alle tandemparrene. Derudover står sprogpraktikanterne til rådighed, hvis der skulle opstå udfordringer.

Fra 2024 afholdes der årligt en tysk studiedag (*Deutscher Studientag*) for studerende fra alle studieprogrammer. I 2024 blev dagen indledt med en workshop om hadtale på de sociale medier med konkrete eksempler og diskussion, ledt af en indbudt gæst. Efterfølgende havde de studerende mulighed for at lære deres undervisere bedre at kende i et mere afslappet format, hvor de kunne stille spørgsmål om deres forskning og forskningsformidling, men der forekom også en række

personlige spørgsmål. Dette blev efterfulgt af en samtale med den tyske ambassadør Pascal Hector om aktuel tysk udenrigspolitik.

Ydermere inviteres studerende fra alle studieprogrammer enkelte gange i løbet af året – alt afhængig af mulighederne – til teater- og biografbesøg for at gøre opmærksom på udbuddet af tysksproget kulturtilbud i Odense og for at give et supplement til undervisningen.

4. Udmøntning af ekstramidlerne

I perioden fra efteråret 2022 til efteråret 2025 blev ekstramidlerne brugt på seks forskellige tiltag på SDU i Odense. Fællesnævneren var at tilføje undervisningstimer – dette blev gjort dels i eksisterende, obligatoriske kurser og dels i nye, ekstracurriculære kurser. Derudover blev en del af midlerne anvendt til ekskursioner i samlæste kurser.

I de førømtalte obligatoriske, samlæste kurser for alle studieprogrammer *Sprog, samfund og historie 1-3* på hver 30 ECTS blev der tilføjet to ugentlige timer, så de studerende havde seks timer i stedet for kun fire timer ugentligt. Timeopdelingen med 2/3 til sprogdelen og 1/3 til samfund- og historiedelen blev bibeholdt. Ved at have de ekstra timer skulle emner af større kompleksitet tilgængeliggøres, hvilket skulle bidrage til at styrke de studerendes sproglige kompetencer. Helt konkret udvalgte tekster af højere sværhedsgrad end tidligere, men disse blev drøftet flere gange i løbet af en uge ud fra forskellige perspektiver. Som et yderligere element blev de studerende inddelt i to hold efter deres sproglige niveau i det første studieår. Dette blev vurderet ud fra den førnævnte indplaceringstest i studiestarten.

Disse tiltag blev indført i efterårssemestret 2023, således har 18 studerende fra alle studieprogrammer med tysk fra optaget i 2023 gennemført et helt forløb efter denne model, og 26 studerende fra alle studieprogrammer med tysk, der er optaget i 2024, har haft *SSH 1* efter denne model i dets andet gennemløb.

I kurset *Was ist Deutsch* for tysk- og *Negot*-studerende betød ekstramidlerne, at der kunne tilføjes to timer pr. uge. I modsætning til *SSH 1-3* blev disse brugt på at kunne udbyde et målgruppeorienteret forløb, så tyskstuderende havde en 10-ECTS-version med fire timer pr. uge, mens *Negot*-studerende havde en 5-ECTS-version på to timer pr. uge. På den måde kørte der to fagligt særskilte forløb, som var henvendt til den specifikke gruppe af studerende i stedet for at samlæse holdene. Dette blev gjort i efterårssemestret 2023 og 2024.

Desuden blev ekstramidlerne i august 2023 og 2024 brugt til at medfinansiere et sommeruniversitet, der er udformet et tværinstitutionelt samarbejde mellem SDU, Philipps-Universität i Marburg, Christian-Albrechts-Universität zu Kiel, Europa-Universität Flensburg, Konrad-Adenauer-Stiftung, Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig, Bund Deutscher Nordschleswiger, Nordfriisk Instituut og European Centre for Minority Issues.⁷ For de studerende fungerede dette som et valgfag om det dansk-tyske grænseland med overskrifterne ”Grenzen als (Un-)Sicherheitsräume” og ”(Un-)Gleichheiten in der deutsch-dänischen Grenzregion”. Begge år blev det afholdt som et intensivt seks-dages forløb på Bildungsstätte Knivsberg, hvor de studerende overnattede, hørte foredrag fra relevante personer på forskningsfeltet, havde gruppearbejde og deltog i en ekskursion, alt sammen omhandlende det dansk-tyske grænseland. Fordi der deltog studerende fra de førnævnte tyske universiteter, var såvel arbejds- som dagligdags sproget tysk. Det betød, at de studerende blev eksponeret for og skulle anvende tysk døgnet rundt samt begå sig i et tysk fagmiljø. Fra SDU deltog sammenlagt 7 studerende.

Der blev desuden udviklet tre forskellige nye, ekstracurriculære kurser: Et intensivt sprogkursus i Tyskland i studiestarten, et intensivt sprogforløb i januar på SDU i Odense samt et individuelt tilrettelagt sprogfærdighedsforløb.

For studerende fra alle studieretninger med tysk, der var optaget i 2022, blev der udbudt et frivilligt, intensivt sprogfærdighedsforløb i overgangen fra 1. til 2. semester. Oprindeligt var det tanken at integrere obligatoriske elementer i deres studieforløb, men da dette havde vist sig umuligt af administrative årsager, blev der truffet aftale om at friholde de sidste to uger i januar 2023 fra eksaminer med henblik på at udbyde og gennemføre dette sprogfærdighedsforløb. Placeringen af tilbuddet på dette tidspunkt havde til formål at sikre, at dels sprogligt svagere studerende fik mulighed for at styrke deres sprogfærdigheder, dels at de studerende generelt kunne vedligeholde de sprogfærdigheder, de havde opbygget i løbet af det første semester på universitet. Forløbet, som blev fulgt af 12 studerende, foregik i en periode på 10 dage á 4 timers undervisning med en ugentlig fridag om fredagen. Forløbet var bygget op om ét emne, hvortil de studerende skulle udfærdige et mundtligt og et skriftligt produkt. Arbejdet mod dette blev understøttet af øvelser, der dækkede alle aspekter af sproglæringen. Derudover indgik der en ekskursion i forløbet, og erfaringerne herfra skulle indgå i produktet.

Studerende fra alle studieretninger med tysk, der blev optaget i 2023, fik muligheden for at deltage i et frivilligt sprogtilbud. Det var primært rettet mod de studerende, der startede på A-niveau (jf. resultatet af den indledende sprogtest, onSET). Dette var i modsætning til ovenstående forløb individuelt tilrettelagt. De studerende kunne således selv ønske det ugentlige tidsforbrug, samt hvilke aspekter af sprogfærdighederne, de gerne ville forbedre eller føle sig mere sikre i. Dette blev der snakket om på et indledende møde med én af deres undervisere på første semester. Derefter arbejdede de individuelt med en række øvelser, der var tilpasset deres niveau og udviklingsønsker. Undervejs i forløbet mødtes den studerende med en mentor (en ældre studerende) for at snakke om øvelserne samt at planlægge og tilpasse det videre forløb. Hvert møde varede 30 minutter. Der var ikke tilknyttet en eksamen til sprogtilbuddet, men de studerende fik som afslutning på forløbet mulighed for at få en samtale med den underviser, der startede forløbet, samt at tage samme sprogtest, som de gjorde i starten af forløbet. Samlet valgte 5 studerende at takke ja til dette forløb, hvoraf den ene studerende havde et B1-niveau ved forløbets start.

I forbindelse med studiestart i 2024 blev der etableret et tilbud om et to ugers intensivt sprogkursus ved et universitet i Tyskland. Dette blev placeret i anden og tredje semesteruge i september for at give de studerende god sproglig start på studiet. Tilbuddet skulle åbnes for alle tre studieprogrammer i Odense, men da *IVK*- og *Negot*-studerende har en del andre, samlæste kurser voldte dette problemer. Samtidig vidste man ikke, hvor mange studerende, der ville tilslutte sig dette tilbud, og hvordan man på en fornuftig måde kunne afvikle opholdet, uden at nogen af især de rejsende kom bagud med undervisningen. Løsningen bestod i at udvikle delvis divergerende forløb for de rejsende og de blivende studerende for *Sprog, samfund og historie 1*, at lade alle andre kurser for tyskstudiet starte, når de var kommet tilbage, og at arrangere ekstratimer for de *IVK*-studerende med tysk efter deres hjemkomst, så de ikke kom bagud. For *Negot*-studerende viste det sig, at det på grund af et koncentreret, samlæst samfundsfagligt kursusforløb i de første uger af 1. semester ikke var muligt at tilbyde dem dette ophold. I stedet for rettedes tilbuddet for studerende på 3. semester, hvor der skemamæssigt er større fleksibilitet. I 2024 blev dette intensive sprogkursus tilbudt for første gang ved det velrenommerede Institut für Interkulturelle Kommunikation i Düsseldorf (<https://www.iik-duesseldorf.de/>), hvor der deltog seks studerende fra hhv. *Tysk* og *IVK*.⁸

Som et sidste tiltag blev der udbudt ekskursioner til Tyskland, oftest Flensborg eller Kiel. I de fleste tilfælde var disse ekskursioner inkorporeret i kursusprogrammet i eksisterende, obligatoriske kurser. Formålet med ekskursionerne var generelt, at de studerende, også de sprogligt svagere kunne

opleve, at de kunne klare både hverdagskommunikation og institutionsbesøg samt mere turistiske programpunkter. Specifikt for ekskursionen til delstatshovedstaden i Mecklenburg-Vorpommern, Schwerin for 26 studerende fra alle studieprogrammer i april 2023 i forbindelse med faget *Samfund og historie 2*, som var blandt forløberne til *Sprog, samfund og historie*, var, at de studerende skulle møde repræsentanter fra tysk politik, medier og kulturinstitutioner og stifte bekendtskab med andre dele af Tyskland end storbyer såsom Berlin eller Hamburg. Samtidigt skulle de studerende fordres sprogligt for at kunne indgå i en dialog om emner, de allerede havde behandlet i undervisningen.

En opsummering af disse initiativer, tidspunktet for deres gennemførelse og antallet af studerende, der har deltaget i det pågældende forløb, findes i nedenstående tabel 2:

Tab. 2: Oversigt over tiltag, deres tidsmæssige placering og deltagertal.

Tiltag	Tidspunkt	Antal studerende
Sprog, samfund og historie 1, inkl. ekskursion	ES23, ES24	51
Sprog, samfund og historie 2	FS24	25
Sprog, samfund og historie 3	ES24	18
Was ist Deutsch	ES23, ES24	25
Sommeruniversität	ES23, ES24	7
Intensivkursus	ES22	12
Sprogtilbud	ES23	5
Intensiv sprogkursus i Düsseldorf	ES24	6
Ekskursion til Schwerin	FS23	26

5. Analyse af evalueringerne

Tanken bag de ovenfor beskrevne tiltag, der blev finansieret af ekstramidlerne, var, at de på hver sin måde skulle bidrage til at styrke de studerendes sprogfærdigheder.

Den mest markante virkning på flest mulig studerende havde øgningen af undervisningstimer samt holddubleringen i *Sprog, samfund og historie 1-3*. To ekstra skemalagte timer pr. uge i *SSH*-kurserne på første og andet semester betyder et plus på 52 undervisningstimer pr. studerende. Inden for rammerne af *SSH 1-2* modtager de studerende således 156 undervisningstimer i stedet for kun 104 undervisningstimer. Med et B1-niveau som det gennemsnitlige startniveau for studerende og minimum et B2-niveau som slutniveau på bacheloren blev det tydeligt, at især det øgede timeomfang i de for alle studieretninger obligatoriske *SSH*-kurser lagde op til den effekt, midlerne skulle fremkalde. De ekstra timer betød desuden, at det i højere grad var muligt at møde de studerende, hvor de var sprogligt og fagligt. Der var mere tid til at gå i dybden med emner, der tidligere ikke havde været tilgængelige for de studerende. Ifølge evalueringer bidrog gentagelserne i tekstarbejdet til, at de studerende opnåede en større og mere indgående forståelse af teksterne, og denne viden blev omsat i diskussioner i undervisningen. Fordybelsen betød også, at de studerende på sproglige plan følte, at de havde fået oparbejdet et større ordforråd og dermed større mundtlig selvsikkerhed. Tager man Busses (2013, s. 960) undersøgelse af motivation blandt førsteårsstuderende på et engelsk universitet i betragtning, er der god grund til en sådan model: Akademisk udfordrende tekster og emner behandles, samtidigt med at de studerendes ordforråd kan følge med. Det giver de studerende en konkret succesoplevelse.

Den omtalte selvsikkerhed kan desuden ses som et udtryk for, at holddubleringen har haft den ønskede effekt. Ifølge underviserne gav det dels en markant større sikkerhed for de studerende i undervisningen, fordi de havde et fælles sprogligt udgangspunkt på holdene, og dels sank det barrieren for at tale på et fremmedsprog, hvilket øgede den aktive deltagelse og indlæring. Den enkelte studerendes havde større mulighed for at komme til orde mundtligt og dermed at få løbende

formativ feedback fra underviser, hvilket som nævnt er et aspekt Busse (2013, s. 960) fremhæver som afgørende for at kunne opretholde de studerendes fornemmelse af progression.

Alle ekskursioner blev vurderet til at have en positiv virkning på de studerendes sprogfærdigheder af såvel studerende som undervisere. I hele forløbet har alle studerende fra alle studieprogrammer med tysk været på eller haft muligheden for at komme på en ekskursion.⁹ De studerende blev på ekskursionerne mødt af et fagligt program, men derudover gav ekskursionerne de studerende mulighed for at afprøve deres tysk i autentiske rammer. De studerende påpegede, at ekskursionerne gav en succesoplevelse, idet de erfarede, at de kunne klare hverdagskommunikation, institutionsbesøg samt mere turistiske programpunkter, både produktivt og receptivt. Dette stemmer overens med undervisernes indtryk, som desuden bemærkede, at dette smittede af i undervisningen på universitetet, hvor flere studerende turde bidrage mundtligt. Dertil kom, at de studerende var blevet mere trygge med hinanden, fordi de oplevede, at ekskursionerne gav et større socialt sammenhold på tværs af alle studieprogrammer med tysk.

En lignende succesoplevelse fik de studerende, der deltog i Sommeruniversität, hvor arbejds- og hverdagssproget var tysk. Det gav en stor sproglig koncentration, kombineret med intensiv faglig læring. Det, synes de studerende, var meget givende. Derudover fik de studerende stor anerkendelse for deres sprogkundskaber af deres tyske peers, fordi de danske studerende så vellykket kunne kommunikere og studere på et fremmedsprog. Denne anerkendelse fandt de studerende utrolig motiverende for det videre arbejde med deres sprogfærdigheder.

Når underviserne så direkte sammenhænge mellem ekskursioner og deltagelsesniveauet i undervisningen, hænger det derfor sammen med, at de studerende fik øget deres kommunikative selvtillid (jf. Clément et al., 2003, s. 191-192), dels fordi deres opfattede kommunikationsevne steg, idet de opdagede, at de sagtens kunne kommunikere i de konkrete situationer, dels fordi de fik ros af deres peers.

Det intensive sprogkursus i Düsseldorf havde ligeledes en høj sproglig intensitet, men i modsætning til Sommeruniversität var dette forløb placeret i starten af studiet. I evalueringen af turen påpegede de studerende, at det havde fungeret som en kickstart til sprogtilegnelsen og et løft af de studerendes sprogfærdigheder. Fordi undervisningen foregik i Düsseldorf, kunne de studerende omsætte den tilegnede læring umiddelbart efter. Særligt hverdagssituationerne blev fremhævet af de studerende. Dette havde givet et stort fagligt udbytte, fordi der her havde været fokus på konversations tysk – det samme som blev påpeget ved Sommeruniversität. Også her gav den intensive sprogbrug de studerende selvtillid, hvilket de studerende tog med videre i undervisningen på SDU, hvilket endnu engang kan forklares med den kommunikative selvtillid (Clément et al. 2003, s. 191-192).

Turens længde var passende: De to uger betød, at de studerende kunne nå at falde på plads, også rent praktisk i forhold til at skulle have en hverdag til at fungere. Det gav også mulighed for at kunne tage på udflugter i fritiden og opleve omkringliggende byer. Flere af de studerende så dette som en forsmag på et eventuelt kommende udlandssemester.

Et sådant forløb har et sprogligt højt udbytte, men indebærer sociale og administrative udfordringer: Placeringen i starten af 1. semester bidrog på den ene side til en kickstart af tysk-tilegnelsen, men var på den anden side forbundet med bekymringer hos de studerende. De studerende var bange for at gå glip af noget, såvel fagligt som socialt, og dette spillede en stor rolle i overvejelserne, om hvorvidt man skulle tilmelde sig eller ej. Derfor var et forbedringsforslag, at der skulle kommunikeres bedre om, hvad der sker i undervisningen på SDU, så man ikke følte, at man missede centrale, faglige pointer. Desuden var sprogkurset på IIK et forberedelseskursus forud for

videre studier, da semesterstarten i Tyskland ligger i starten af oktober. Derfor var undervisningen tilrettelagt med henblik på, at man skulle bestå en afsluttende prøve. En prøve, som SDU-studerende ikke skulle tage, og derfor manglede undervisningen et bredere sigte set ud fra de SDU-studerendes perspektiv. Desuden havde undervisningen et stort fokus på grammatik og skriftlighed, hvor de studerende fra SDU ønskede mere mundtlighed.

Dog var de studerendes konklusion, at fordi turen har været så givende, overtrumfer det de tabte introaktiviteter.

I de ekstracurriculære, frivillige tiltag deltog sammenlagt ca. 33% af de studerende, der havde fået de pågældende tilbud. Intensivforløbet gav de studerende mulighed for at fastholde det tyske sprog i en periode, hvor de ellers ikke ville være blevet eksponeret for det. Det gav en større sproglig sikkerhed inden og en mere glidende overgang til næste semester på studiet. Samtidigt havde det den fordel, at de på et forholdsvist tidligt tidspunkt i deres uddannelse fik styrket deres sprogfærdigheder, de fik så at sige et sprogboost. Ifølge de studerende bidrog det til større socialt sammenhold på tværs af studieprogrammerne på tysk. Noget, som er yderst positivt for studiemiljøet. Omvendt understregede de, at udfordringen med dette forløb var, at de oplevede det som meget intensivt. For selvom det på den ene side gav tid til fordybelse, var det på den anden side mindre fleksibelt og anlagt som almindelig obligatorisk undervisning. Selvom sådanne ekstracurriculære tilbud per definition skal styrke, at de studerende oplever at tage ansvar for egen læring, som ifølge Henriksen et al. (2020, s. 63-64) er afgørende for at styrke motivationen, blev dette tilbud i højere grad oplevet som værende det modsatte. Derudover var de tilmeldte studerende på vidt forskelligt sprogligt niveau, fra A1 til C1. Dette gav for det første undervisnings- og forberedelsestekniske udfordringer, idet forløbet skulle tilpasses, så alle fik gavn af undervisningen (jf. Busse, 2013, s. 964). For det andet viste dette, at det ikke umiddelbart var let at ramme den rigtige målgruppe. Tanken bag intensivforløbet var, at det skulle være henvendt til studerende, der var på et sprogligt lavere niveau. Dermed ikke sagt, at man trods et højere sprogligt niveau kan have gavn af forløbet, fordi den intensive beskæftigelse med ens fremmedsprog kan for nogle give en tryghed ved at bruge sproget. Ikke desto mindre ramte dette ikke alle, der ville have haft gavn af det.

Hvor intensivforløbet trods positive elementer havde grundlæggende udfordringer, var sprogtilbuddet en stor succes. Det er både de studerendes egen oplevelse, men også jf. den sprogtest, som alle de studerende valgte at takke ja til efter forløbets afslutning. Resultatet af sprogtesten var, at de studerende, der startede på A2-niveau, (næsten) rykkede op på B1-niveau, kun med en enkelt undtagelse. De studerende var også generelt meget glade for forløbet. Alle følte, at de havde opnået deres indledende målsætning, hvilket i flere tilfælde blev understøttet af sprogtesten. Det at have denne følelse giver motivation for at arbejde videre på sproget. For så er forbedrede sprogkompetencer inden for rækkevidde. Selvfølgelig bidrog den resterende undervisning også til denne følelse, som de studerende påpegede. Derudover var de studerende positivt overrasket over fleksibiliteten i forhold til at kunne tilpasse arbejdstid og fokus i øvelserne. Derfor blev det eksplicit fra de studerendes side forespurgt, hvorvidt et sådant forløb kunne fortsætte i foråret, dvs. næste semester, for at kunne forbedre sig yderligere, fordi forløbet trods alt er relativt kort. Det er netop den følelse af at tage ansvar for egen læring som manglede ved intensivforløbet – og følelsen af at man ved hjælp af egen evne kan se konkrete fremskridt i fremmedsprogsindlæringen (jf. Henriksen et al. 2020, s. 63-64). For mentor var det ligeledes givende, dels fordi man kunne hjælpe andre, der er et sted i studiet, hvor man selv har været, og dels fordi man samtidig skulle reflektere over og forklare øvelser. I evalueringen med de studerende og mentor kom enkelte konkrete forslag til, hvordan forløbet kunne forbedres: et større øvelsesudbud, hvor flere øvelser har et mundtligt sigte samt rettevejledninger til øvelser, så man på forhånd kunne identificere ens egne fejl og afklare disse til mentormøderne og snakke om udfordringerne desangående. Denne feedback ville let kunne implementeres i et kommende forløb.

Af de frivillige, ekstracurriculære tilbud var den største succes således sprogtilbuddet. Denne model gav størst fleksibilitet og selvtilrettelæggelse – det er det, de studerende efterspørger i en ellers travl studiehverdag. Samtidigt understøttede dette de studerendes ansvar i deres egen læringsproces og fremmede fornemmelsen af progression.

6. Facit og vejen frem

Det kan konstateres, at ekstramidlerne for tysk rettet mod eksisterende studieprogrammer gav SDU muligheden for at tilføje ekstratimer til sprogfærdighed i det første studieår. Det påvirkede direkte den afgørende faktor for fremmedsprogsindlæringen *tid* og indirekte bidrog til at adressere indstillingen til fremmedsprogsundervisningen. Det var tilfældet, fordi tiltagene på forskellig vis gav de studerende succesoplevelser undervejs i deres fremmedsprogsindlæring, hvilket bidrog til en øget motivation blandt de studerende, f.eks. var den mundtlige deltagelse i undervisningen øget og de studerende opnåede en større følelse af sproglig selvsikkerhed. Når alt kommer til alt, er håbet, at denne ekstrabevilling ikke forbliver et tilfældigt engangstiltag, men at den gøres permanent for at gentage disse og videreudvikle nye tiltag for at styrke de studerendes sprogfærdigheder på uddannelser med tysk.

Slutnoter

- 1) FERS henviser til Den Fælles Europæiske Referenceramme for Sprog
- 2) Mere information om uddannelserne findes her: BA Tysk https://mitsdu.dk/da/mit_studie/bachelor/tysk_bachelor; BA *IVK* med tysk https://mitsdu.dk/da/mit_studie/bachelor/ivk_tysk_odense; BA *Negot* med tysk https://mitsdu.dk/da/mit_studie/bachelor/negot_bachelor; BA Erhvervsøkonomi med tysk (Sønderborg) https://mitsdu.dk/da/mit_studie/bachelor/international_erhvervsøkonomi_med_fremmedsprog; kandidat Tysk https://mitsdu.dk/da/mit_studie/kandidat/tysk_kandidat; kandidat *Negot* med Tysk https://mitsdu.dk/da/mit_studie/kandidat/negot_kandidat.
- 3) Fra efteråret 2025 er det ligeledes muligt at vælge kombinationen tysk og marketing.
- 4) Siden mere end 15 år kan *IVK* ikke læses på kandidatniveau med tysk. De studerende har dog mulighed for at fortsætte deres interesser for tysk samt at udvikle deres tyskkompetencer gennem tyske valgfag, praktikforløb og ved at skrive deres speciale på tysk.
- 5) Fremmedsprogstegnelse spiller ingen rolle her – ikke mindst fordi kandidaterne som regel ikke bliver lærer i gymnasiet, men finder den ene eller anden position i kulturlivet, i den offentlige sektor eller i private virksomheder.
- 6) Fra 2012 til 2018 er indplaceringstesten blevet gennemført lokalt. Siden 2019 indgår indplaceringstesten i et større projekt, UniStart Deutsch@NBL (www.unistart-deutsch.sdu.dk), i alle fem nordiske og de tre baltiske lande, hvor nye studerendes motivation, forventninger, sprogbiografier osv. undersøges (sml. Geyer et al., 2021).
- 7) Se <https://sommeruni.org/>.
- 8) SDU kan i september 2025 tilbyde en ny runde af det to ugers intensive sprogkursus, denne gang med kurser på Universitæt Freiburg, som SDU også indgår i universitetsalliancen Epicur (<https://epicur.edu.eu/da/>) med. Her bruges erfaringerne fra 2024.
- 9) *IVK*-studerende (optag 2022) har kun haft mulighed for at deltage i intensivforløbet og derigennem komme på en ekskursion. Ud af 11 studerende valgte fem at deltage i forløbet, hvoraf tre var med på ekskursion.

Litteratur

- Børne- og undervisningsministeriet (2017). *Bekendtgørelse om de gymnasiale uddannelser*. Online: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2017/497>
- Børne- og undervisningsministeriet (2025). *Timetal for fagene*. Online: <https://www.uvm.dk/folkeskolen/fag-og-indhold/timetal-og-skoledagens-laengde/timetal>
- Busse, V. (2013). Why do first-year students of German lose motivation during their first year at university? *Studies in Higher Education*, 38 (7), 951–971. <https://doi.org/10.1080/03075079.2011.602667>
- Clément, R., Baker, S.C., & MacIntyre, P.D. (2003). Willingness to Communicate in a Second Language: The Effects of Context, Norms, and Vitality. *Journal of language and social psychology* 22 (2), 190–209. <https://doi.org/10.1177/0261927X03022002003>
- Dörnyei, Z. (2009). The L2 Motivational Self System. In Z. Dörnyei & E. Ushioda (eds.), *Motivation, Language Identity and the L2 Self* (Vol. 36, pp. 9–42). Multilingual Matters. <https://doi.org/10.21832/9781847691293-003>
- Eckes, Th. & Grotjahn, R. (2006). A closer look at the construct validity of C-tests. *Language Testing*, 23, 290–325. <https://doi.org/10.1191/0265532206lt330oa>
- Geyer, K. (2024). Dansks ukendte søster – typologiske betragtninger om tysk og dansk. *Ny forskning i grammatik*, 2024 (31), 20–36. <https://doi.org/10.7146/nfg.v1i31.145290>
- Geyer, K., Marten, H.F., Meier, M.-L., Mionskowski, A., & Rehwagen, C. (2021). Sägen am absteigenden Ast? Das Projekt UniStart Deutsch@NBL untersucht die Zukunftsaussichten des Deutschstudiums in den nordischen und baltischen Ländern. *Schnittstelle Germanistik*, 1(2), 219–229. <https://doi.org/10.33675/SGER/2021/2/14>
- Goethe-Institut (u.å.). *Wie lange dauert es, Deutsch zu lernen?* https://www.goethe.de/ins/be/de/spr/kur/ogf.html#accordion_toggle_22066730_1
- Henriksen, B., Fernández, S.S., Andersen, H.L., & Frstrup, D. (2020). *Hvorfor gør jeg det, jeg gør? Refleksionshåndbog for sproglærere*. Forlaget Samfundslitteratur.
- Hirsh-Pasek, K. & Golinkoff, R. (1996). *The origins of grammar: evidence from early language comprehension*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.7551/mitpress/5188.001.0001>
- Juhl, M. (2025). Minister vil styrke tysk og fransk på universiteterne: ”Sprogkundskaber er en del af vores europæiske identitet”. I *Uniavisen*, 28.8.2025. Online: <https://uniavisen.dk/minister-vil-styrke-tysk-og-fransk-paa-universiteterne-sprogkundskaber-er-en-del-af-vores-europaeiske-identitet>
- Knight, B. (2018). *How long does it take to learn a foreign language?* <https://www.cambridge.org/elt/blog/wp-content/uploads/2018/10/How-long-does-it-take-to-learn-a-foreign-language.pdf>
- Lund, S. B., Jakobsen A. F., Andersen, M. S., & Kjærgaard, H. W. (2023). *Elevperspektiver på fremmedsprog fra grundskole til gymnasium: En motivations- og barriereanalyse*. NCFE. <https://viden.ncff.dk/ncff/elevperspektiver-paa-fremmedsprog-fra-grundskole-til-gymnasium>
- NCFE – Det Nationale Center for Fremmedsprog. 2023. *En databaseret undersøgelse af tyskfagets udvikling 2012-2022 i grundskolen, på ungdomsuddannelserne og på de videregående uddannelser*. https://viden.ncff.dk/ncff/tyskfagets_udvikling_gennem_de_sidste_10_aar
- SDU (u.å.). *Omlægning af kandidatuddannelser på SDU*. Online: <https://sdunet.dk/-/media/sdunet/filer/nyheder/nyheder-fra-sdu/sdus-kandidatlandskab-2028-v2.pdf>
- Tracy, R. (2014). Erstspracherwerb. In: Ossner, J. & Zinsmeister, H. (red.). *Sprachwissenschaft für das Lehramt*. Schönigh, 51–86.
- Uddannelses- og Forskningsministeriet (2022). *Ny rapport leverer anbefaling til at styrke sprogfag i uddannelsessystemet*. Online: <https://ufm.dk/aktuelt/nyheder/2022/ny-rapport-leverer-anbefalinger-til-at-styrke-sprogfag-i-uddannelsessystemet>